SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 480/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [redacted], [redacted], zastúpenej advokátom [redacted], [redacted], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 26Cb/64/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 26Cb/64/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e ,** aby v konaní sp. zn. 26Cb/64/2018 **konal bez zbytočných prieťahov.**

3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich jej právnemu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka podala 15. novembra 2017 na okresnom súde žalobu o zaplatenie náhrady škody a primeraného finančného zadosťučinenia vo veci nekalej súťaže. Okresný súd 28. novembra 2017 postúpil vec Okresnému súdu Košice I. Sťažovateľka podala 8. decembra 2017 podnet so žiadosťou o predloženie veci nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti tak, aby bola vec následne vrátená okresnému súdu. Krajský súd v Košiciach uznesením z 23. februára 2018 rozhodol, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd Bratislava I. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila 16. mája 2019. Uznesením z 10. júla 2019 vyzval okresný súd sťažovateľku na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovanej. Toto vyjadrenie sťažovateľka doručila okresnému súdu 1. augusta 2019 a 16. októbra 2019 okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k tomuto vyjadreniu. Okresný súd 18. mája 2021 nariadil pojednávanie na 22. september 2021.

III.

3. Sťažovateľka namieta prieťahy v konaní a uvádza, že okresný súd od 1. augusta 2019 neuskutočnil žiaden procesný úkon. Je presvedčená, že takmer dvojročná pasivita súdu, ako aj prechádzajúci nesprávny, neefektívny a pomalý postup súdu je v rozpore s jej právom na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Zdôraznila, že od začiatku konania nedošlo ani len k nariadeniu pojednávania, vec nie je po skutkovej ani právnej stránke zložitá a ona nedala žiaden dôvod na vznik prieťahov v napadnutom konaní.

4. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že zo súdneho spisu je zrejmé, že v konaní došlo z jeho strany k prieťahom v období od 15. marca 2020 do 18. mája 2021. Okresný súd uviedol, že ku vzniku prieťahov došlo z objektívnych príčin, bez subjektívneho zavinenia zákonnej sudkyne, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženosti súdneho oddelenia. Okresný súd poukázal na neprimerané zaťaženie sudcov a na nedostatočné personálne obsadenie, pričom podľa jeho názoru za tento nežiaduci stav zodpovedá Slovenská republika. Okresný súd v závere zdôraznil, že sťažovateľka nijako nenamietala nečinnosť okresného súdu, nepodala sťažnosť predsedovi súdu na prieťahy v konaní a k predĺženiu rozhodovania prispelo aj rozhodovanie o miestnej príslušnosti.

5. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uviedla, že od podania žaloby nedošlo ani len k nariadeniu pojednávania a od tvrdeného nariadenia pojednávania na 18. máj 2021, na ktoré ani sťažovateľke nebolo zaslané predvolanie, prieťahy v konaní stále trvajú. Sťažovateľka ďalej uviedla, že rozhodovanie o miestnej príslušnosti bolo spôsobené výlučne v dôsledku nesprávneho procesného postupu okresného súdu, ktorý spor nesprávne postúpil bez námietky miestnej príslušnosti.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie o zaplatenie náhrady škody patrí do bežnej agendy všeobecných súdov a skutkovú či právnu náročnosť sporu nenamietal ani okresný súd vo svojom vyjadrení. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, resp. obdobia neefektívnych úkonov, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Okresný súd najprv nesprávne postúpil vec inému súdu. Po vrátení veci okresný súd vykonal prvotné procesné úkony a po nich nasledovalo obdobie nečinnosti vyše jedného roka. Potom nasledovalo obdobie ďalších dvoch rokov, v ktorom okresný súd obmedzil svoje procesné úkony na mechanické preposielanie vyjadrení namiesto nariadenia pojednávania. Civilný spor bez nariadenia pojednávania v zásade nemožno rozhodnúť.

8. Je zrejmé, že okresný súd v konaní nepostupoval tak, aby v napadnutom konaní bolo čo najrýchlejšie rozhodnuté. Postup okresného súdu nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, a preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prieťahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

10. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur. V tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a tiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 119/2019, III. ÚS 36/2020) priznal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná

sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie na základe výzvy súdu 3 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (3 x 10,87 eur) predstavuje 576,12 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu